

OLIMPIJSKI ZEUS

HIEROJ OLYMPIAKOJ AGONES

Święte Igrzyska Olimpijskie

Początki

Igrzyska są stare jak świat. Według jednego z mitów twórcą igrzysk był sam Zeus, który walczył na pięści ze swym ojcem Kronosem o władzę nad światem. Ostatecznie Kronos przegrał walkę z synem. Na cześć ludzkości i Zeusa ustanowiono igrzyska w Olimpii.

776 p.n.e.

Kto, gdzie, kiedy

Pierwsze udokumentowane igrzyska odbyły się w Olimpii w roku 776 p.n.e. i prawdopodobnie wywodziły się z zawodów organizowanych podczas pogrzebów lokalnych herosów. W pięknym gaju Altis mężczyźni, **rodowici Grecy**, spotykali się **raz na cztery lata** i rywalizowali ze sobą podczas agonów (zawodów). Był to czas zabawy, radości i współzawodnictwa w duchu sportowym. Bezpieczną podróż do Olimpii gwarantowała **ekecheiria**, czyli pokój boży. Wysłannicy z Olimpii obwieszali czas zbliżających się igrzysk i ogłaszali rozejm, który obowiązywał każdego w całej Helladzie. W tym czasie zawieszano wszelkie spory i działania zbrojne. Było to uznanie i poszanowanie świętości igrzysk w Olimpii.

PRZEBIEG IGRZYSK

I dzień – zawodnicy i sędziowie składali przysięgę olimpijską przed ołtarzem Zeusa.

Podczas pierwszych igrzysk rozegrano **bieg na długość jednego stadionu – 192,27 m**. Z czasem igrzyska zrobiły się tak popularne, że trwały pięć dni i dodano nowe konkurencje i dyscypliny.

V dzień – ostatniego dnia wieńcem oliwnym **nagradzano wszystkich zwycięzców** – olimpijczyków. W dniu swojego zwycięstwa olimpijczyk otrzymywał liść palmy, a na głowie wiązano mu wstęgę (tainia).

2

II dzień – rano odbywały się **wścigi koni i rydwanów**, a zwycięzca zostawał właścicielem najszybszego konia lub zaprzęgu. W południe rozgrywano najbardziej prestiżową konkurencję: **pieciobój klasyczny**, który składał się z rzutu dyskiem, oszczepem, skoku w dal, biegów i zapasów.

3

III dzień – rano przed ołtarzem Zeusa składano ofiarę ze 100 wołów. W południe odbywały się **konkurencje biegowe**, a wieczorem ucztowano.

4

IV dzień – rano odbywały się **zapas**, w południe **boks i pankration** (połączenie zapasów i boksu – wszystkie chwytły dozwolone), a wieczorem **bieg hoplitów** w zbroi.

Nie tylko w Olimpii

Igrzyska olimpijskie w Olimpii były najstarsze z czterech ogólnogreckich agonów (zawodów). Na ich cykl składały się jeszcze igrzyska **pytyjskie** rozgrywane w **Delfach** na cześć boga Apolla, **istmijskie** w **Koryncie** na cześć boga Posejдона oraz **nemejskie** w **Nemei**, podobnie jak w Olimpii organizowane na cześć boga Zeusa.

Kobietom mówiono NIE

Kobiety nie brały udziału w igrzyskach olimpijskich. Miały swoje oddzielne święto sportu na cześć **bogini Hery – Heraje**. Zawody również były rozgrywane raz na cztery lata, a jedyną konkurencją był bieg na **160 m**. W nagrodę zwyciężczyni otrzymywała wieniec oliwny, część ofiarnej jałowki oraz możliwość umieszczenia swojego wizerunku w świątyni Hery.

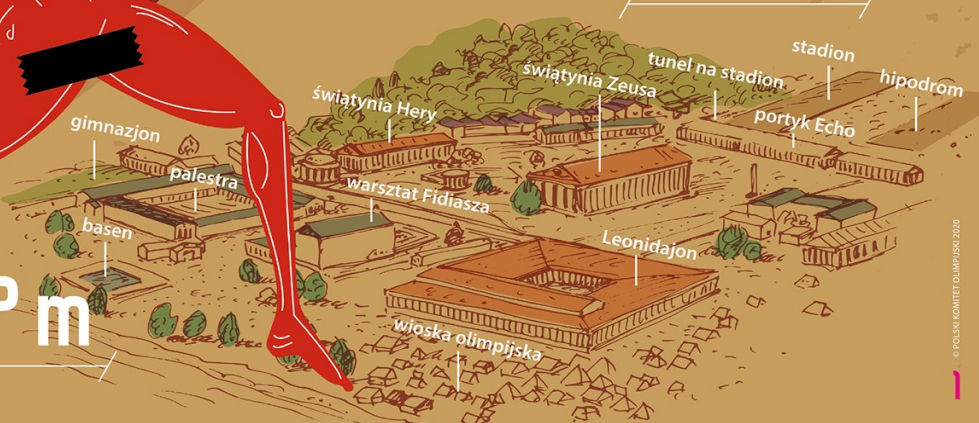

160 m

Nagrody

Olimpia – wieniec oliwny
Delfy – wieniec wawrzynowy
Korynt – wieniec z liści selera lub sosny
Nemea – wieniec z liści dębu lub bluszczu

192,27 m

IDEA STAROŻYTNYCH IGRZYSK

EKECHEIRIA

Starożytna Grecja składała się z wielu **polis** (miast-państw), które były pogrążone w nieustających walkach i konfliktach. Trzech greckich władców: Ifitos z Elidy, Klejstenes z Pisy i Likurg ze Sparty, zawarło tzw. **pokój boży** – ekecheiria. Treść porozumienia wyryto na spiszowym dysku, który złożony został w świątyni Hery w Olimpii.

Porozumienie o pokoju bożym zobowiązywało wszystkich Greków **do przerwania walk na czas przygotowań i trwania igrzysk.**

Olimpiada

Ustalono czteroletni okres między kolejnymi igrzyskami w Olimpii i nazwano go **olimpiadą**. To właśnie **olimpiada „wyznaczała” czas do igrzysk** w Olimpii, czyli **olimpijskich**. To okres czterech kolejnych lat kalendarzowych od początku pierwszego roku do końca roku czwartego.

Igrzyska

Igrzyska olimpijskie to święto ku czci boga Zeusa. W Olimpii odbywało się współzawodnictwo, czyli **agony** – ważny element helleńskiej kultury – z jęz. gr. „igrzyska”, „zawody”, „zgrupowanie”, „spór”.

W duchu agonistyki atletycznej raz na cztery lata spotykali się Grecy, by oddać hold najwyższemu z bogów.

Dzisiaj igrzyska olimpijskie to wydarzenie sportowe, podczas którego sportowcy współzawodniczą indywidualnie lub drużynowo. Igrzyskom towarzyszy bogaty program edukacyjno-kulturalny.

Na 1500 lat

Starożytne igrzyska rozgrywano przez ponad 1000 lat. **Cesarz Teodozjusz I**, który przyjął wiarę chrześcijańską, zakazał ich rozgrywania, uznając je za pogańskie. Idea igrzysk umarła na ponad 1500 lat, by odrodzić się pod koniec XIX wieku za sprawą francuskiego myśliciela i pedagoga **Pierre'a de Coubertin**.

KALOKAGATHIA

Idea starożytnych igrzysk olimpijskich zrodziła się z filozofii antycznych Greków. Szczególnie dbano o jednakowe kształtowanie ciała, siły woli i ducha.

Kalokagathia – „kalos kagathos” [piękny i dobry].

To ideał spójności i harmonii cnot: sprawiedliwości, lojalności, uczciwości i pracowitości z pięknem ludzkiego ciała. Piękno ducha jest równorzędne z pięknem ciała.

Igrzyska odgrywały ogromną rolę w kulturze greckiej. Łączyły ludzi we wspólnym świętowaniu, zabawie i szlachetnej rywalizacji. Były ważnym przejawem życia religijnego i społecznego.

Umacniały więzi między miastami i ich mieszkańcami. Ludzie doskonaliли swoje ciała i umysły. W Olimpii na miano olimpijczyka zasługiwali zawodnicy, sędziowie i widzowie.

NOWOŻYTNE IGRZYSKA OLIMPIJSKIE

Kto, gdzie, kiedy?

Powrót igrzysk

Idea igrzysk zaczęła się odradzać w połowie XIX wieku za sprawą odkryć archeologicznych Francuzów i Niemców. Związana jest także z nimi postać **Williama Brookesa**, który przekonany o dobroczynnym wpływie sportu na rozwój człowieka oraz jego ogromnej roli w edukacji młodzieży zorganizował igrzyska w angielskiej miejscowości **Much Wenlock**.

Brookes osobiście zaprojektował medale w kształcie krzyży maltańskich, na których widniał wizerunek bogini zwycięstwa Nike oraz cytat z Pindara „**oto nagroda za pełne chwały zwycięstwo**”.

Idea pokoju Coubertina

Po kilku podróżach do Wlk. Brytanii i USA Coubertin zauważył potencjał tkwiący w połączeniu edukacji ze sportem. Olimpizm widział jako „małżeństwo sportu i sztuki”, „mięśni i ducha”, nabrał przekonania, że sport może zbliżyć do siebie i łączyć narody z całego świata.

„Aby się szanować, trzeba się wpięrow poznać”.

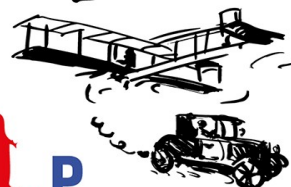
Pierre de Coubertin

Znakomity pedagog, myśliciel, sportowiec, wizjoner, inicjator nowożytnych igrzysk olimpijskich, urodził się 1 stycznia 1863 roku w wykształconej, arystokratycznej rodzinie. Ukończył nauki humanistyczne, ścisłe oraz prawne.

Powstaje Międzynarodowy Komitet Olimpijski

1894 – na Sorbonie, podczas Kongresu dla Wskrzeszenia Igrzysk Olimpijskich, Coubertin ogłosił wznowienie igrzysk olimpijskich!!! Powstał Międzynarodowy Komitet Olimpijski, którym przez pierwsze cztery lata kierował **Demetrius Vikelas** z Grecji. Sekretarzem Generalnym został **Pierre de Coubertin**. Ustalono, iż gospodarzami pierwszych igrzysk będą następujące miasta: 1896 – Ateny, 1900 – Paryż, 1904 – St. Louis.

$$E=mc^2$$

Początki rewolucji pedagogicznej

Coubertin żył w trudnych, ale i ciekawych czasach. Z jednej strony Europę i świat gniebiły:
• wojna francusko-pruska (1870–1871),
• wojny burskie (1880–1902),
• wojna rosyjsko-japońska (1904–1905),
a z drugiej strony był to czas odkryć i nowości technicznych.

Powstała kinematografia, odbył się pierwszy lot samolotem z samodzielnym napędem braci Wright, rozpoczęła się masowa produkcja samochodów, człowiek dotarł na biegun północny, a Albert Einstein przedstawił teorię względności.

Coubertin, obserwując wydarzenia w kraju i na świecie, postanowił zreformować francuską edukację, a jej głównym kierunkiem uczynił sport. Zafascynowany angielskim systemem wychowania dzieci i młodzieży przez sport, młody pedagog za główną ideę obrał pracę nad tężyzną fizyczną francuskiej młodzieży.

Jego dewizą było: „rebronzer la France par le sport” – zahartować Francję przez sport.

„Myśliciel musi mieć mięśnie, a robotnik sprawny umysł”.

Coubertin kierował się w swoim życiu zasadą starogreckiej kalokagathii – harmonijnego rozwoju człowieka poprzez ćwiczenia fizyczne i pracę nad sobą.

ATENY 6 KWIETNIA 1896

TAK WSZYSTKO SIĘ ZACZĘŁO

13 PAŃSTW 300 SPORTOWCÓW 9 DYSCYPLIN

Pierwsze nowożytne igrzyska olimpijskie

odbyły się na pięknym **Stadionie Panatenajskim**, który powstał w IV w. p.n.e. W zawodach wzięło udział 300 sportowców z 13 państw i rozegrano 9 dyscyplin: **lekkoatletykę, szermierkę, kolarstwo, pływanie, podnoszenie ciężarów, zapasy, tenis, strzelectwo i gimnastykę**. Kto chciał wziąć udział w zawodach, mógł się zapisać w dniu ich rozgrywania.

Symbolika olimpijska

Podczas uroczystej ceremonii otwarcia igrzysk stuosobowy chór przy akompaniamencie orkiestry wojskowej, złożonej z trzystu instrumentalistów, po raz pierwszy wykonał „**Hymn olimpijski**”!

Utalentowani

Sportowcy biorący udział w Igrzyskach I Olimpiady mogli pochwalić się niesamowitą wszechstronnością.

Pierwszym medalistą igrzysk w Atenach został trójkoczek **James B. Connolly**, który zajął 2. miejsce w skoku wzwyż oraz 3. w skoku w dal. **Duńczyk Viggo Jensen** zwyciężył w podnoszeniu ciężarów, zajął 3. miejsce w strzelaniu z karabinu wojskowego oraz brał udział w konkursie wspinania się na maszt po linie.

Radość i łzy

Gwiazdą igrzysk okazał się reprezentant Grecji **Spiridon Louis**, który zdobył złoty medal w maratonie. Gospodarze musieli się jednak pogodzić z przegraną w najważniejszej, bo klasycznej konkurencji – rzucie dyskiem. Amerykanin **Robert Garrett** w finale pokonał **Panajotisa Paraskiewopulos** o 20 cm.

Największymi pechowcami igrzysk okazali się wioślarze i żeglarze – ze względu na złą pogodę nie mogli wystartować w swoich konkurencjach.

Węgier **Alfred Hajós**, przed wyścigiem na 1200 m **nasmarował swoje ciało tłuszczem**. Podczas startu zmagiał się z wysokimi falami, a wielu zawodników trzeba było ratować przed utonięciem. Po dopłynięciu do brzegu i ostatecznej wygranej Hajós wypowiedział pamiętne słowa:

„Moja wola życia całkowicie pokonała moje pragnienie zwycięstwa”.

Święto sportu

Igrzyskom towarzyszyła idea uczciwej rywalizacji. Grecki kolarz **Georgias Kolettis** jako jedyny zdecydował się na walkę z utalentowanym **Leonem Flamengiem** z Francji. W czasie wyścigu Grek miał problemy techniczne z rowerem. Zauważył to Francuz i przerwał wyścig do chwili, aż Kolettis dostał nowy rower. Flameng wygrał wyścig, a jego piękna postawa została doceniona przez publiczność gromkimi brawami.

Pierwsze igrzyska nie przyniosły oszałamiających rekordów. Jednak w historii zapisały się jako święto i przejaw sportowego ducha. Organizacja zawodów z bogatą oprawą kulturalną została oceniona bardzo wysoko. W całych Atenach panowała atmosfera święta i zabawy.

POLSKI DEBIUT NA IGRZYSKACH

Początki sportu w Polsce

Sport w różnych formach towarzyszył ludziom od stuleci. Ćwiczenia nie tylko przyczyniły się do zwiększenia sprawności fizycznej, ale także były formą rozrywki. W XIX wieku nastąpił rozwój sportu na ziemiach polskich. Powstało wiele organizacji sportowych:

- **Lwowskie i Krakowskie Towarzystwa Łyżwiarzy** (1869),
- **Warszawskie Towarzystwo Wioślarskie** (1878), które oprócz wioślarstwa propagowało łyżwiarstwo, gimnastykę i pływanie,
- **Warszawskie Towarzystwo Cyklistów** (1886), które promowało również tenis, strzelectwo, szermierkę i wiele innych dyscyplin sportowych.

Początek wieku XX to czas powstania znakomych klubów sportowych, zwłaszcza piłkarskich: **Czarni** (1904), **Cracovia** i **Wisła** (1906), **Widzew** (1910), **Polonia** (1911), **Legia** (1916). W roku 1908 powstał w Krakowie **Akademicki Związek Sportowy**, którego celem był intensywny rozwój sportu w środowiskach akademickich.

Pierwszy raz na igrzyskach

Debiut polskiej reprezentacji olimpijskiej nastąpił w roku 1924 podczas **Tygodnia Sportów Zimowych w Chamonix** (w 1925 r. zawody uznano za **I Zimowe Igrzyska Olimpijskie**). Nasza ekipa składała się z łyżwiarza i z ośmiu narciarzy, w tym jednej narciarki. Polska ekipa do Francji dotarła z opóźnieniem, więc **podczas ceremonii otwarcia biało-czerwoną flagę niósł jedyny obecny w Chamonix Polak, dziennikarz Kazimierz Smogorzewski**.

Narciarka **Elżbieta Ziętkiewicz** nie została dopuszczona do biegów narciarskich, gdyż w programie zawodów ta konkurencja nie była przewidziana dla kobiet.

Polski Komitet Igrzysk Olimpijskich

12 października 1919 r. w Hotelu Francuskim w Krakowie powstał **Polski Komitet Igrzysk Olimpijskich**.

Przewodniczącym został ksiądz **Stefan Lubomirski**, a protektorat objął **Naczelnik Państwa Józef Piłsudski**. Powołanie Komitetu i wyjazd na igrzyska był dla Polaków ogromnym zaszczytem. Państwo, które po 123 latach niewoli odzyskało niepodległość, mogło się wreszcie zaprezentować na arenie międzynarodowej.

Polska reprezentacja olimpijska miała wziąć udział w igrzyskach w Antwerpii (1920). Niestety wojna polsko-bolszewicka pokrzyżowała te plany. Nasz kraj reprezentował tylko poczet sztandarowy, a sportowcy zostali wysłani na front.

Ambasador sportu

Niewiele osób wie, że **Marszałek Józef Piłsudski był miłośnikiem sportu** i propagował aktywny styl życia. Uważał, że nie tylko żołnierze powinni odznaczać się tężyzną fizyczną. W 1919 r. z jego inicjatywy zorganizowano **Warszawskie Igrzyska Wojskowe**.

To on utworzył **Centralny Instytut Wychowania Fizycznego w Warszawie** (dzisiejsza **AWF**) i wprowadził **obowiązkowe lekcje WF-u w szkołach**, ponieważ uważał, iż dzieci i młodzież należy wychowywać przez sport.

Pierwsze medale

W letniej edycji Igrzysk **VIII Olimpiady w Paryżu (1924)** polska reprezentacja składała się już z kilkudziesięciu osób, które startowały w 10 dyscyplinach: boksie, jeździectwie, kolarstwie, lekkoatletyce, pilce nożnej, strzelectwie, szermierce, wioślarstwie, zapasach, żeglarskiej. Chorążym został **dyskobol i oszczepnik Sławosław Szydłowski**. Polakom bardzo zależało, by nasi zawodnicy wystartowali w Paryżu, dlatego też zorganizowano ogólnokrajową zbiórkę pieniędzy na sfinansowanie wyjazdu polskiej reprezentacji.

Do Paryża pojechaliśmy po naukę i doświadczenie.

Dlatego też tak wiele radości sprawili medale zdobyte niemal w tym samym momencie w ostatnim dniu igrzysk. **Adam Królikiewicz na koniu Picador zdobył brązowy medal** w jeździectwie (konkurs skoków), a drużyna kolarzy w składzie: **Jan Łazarski, Franciszek Szymczyk, Józef Lange i Tomasz Stankiewicz, wywalczyła srebrny medal** w wyścigu na 4 km na dochodzenie.

Ciekawostką jest fakt, iż wśród polskich olimpijczyków w Paryżu był **Tadeusz Komorowski, późniejszy generał „Bór”** – dowódca Armii Krajowej i Naczelnik Wódz z czasów II wojny światowej. Zajął 26. miejsce we wszechstronnym konkursie konia wierzchowego.

SPORT I SZTUKA

Wydawać by się mogło, że sport i sztuka nie mają ze sobą nic wspólnego... A jednak! Filarem olimpizmu jest idea **kalokagathii**, czyli harmonijnego rozwoju człowieka pod względem fizycznym, moralnym i duchowym.

Sport jest wysiłkiem nie tylko mięśni, ale też woli i umysłu.

To dzięki **Homerowi, Pindarowi, Fidaszowi** i ich sztuce wiemy, jak wyglądały igrzyska w starożytności.

Olimpijskie Konkursy Sztuki

Marzeniem Pierre'a de Coubertin było wprowadzenie konkursów sztuki do programu igrzysk. Udało mu się to podczas Igrzysk V Olimpiady w Sztokholmie (1912). Wtedy miał miejsce pierwszy **Olimpijski Konkurs Sztuki i Literatury** w pięciu dziedzinach: **architekturze, literaturze, malarstwie, muzyce i rzeźbie**. Wpłynęło jeszcze niewiele prac konkursowych, ale jedna z nich przykuła uwagę jury. Była to „**Oda do sportu**”, która została nagrodzona złotym medalem w dziedzinie literatury. Okazało się, że jej autorem był sam **Pierre de Coubertin**, który zgłosił utwór pod pseudonimem **G. Hohrod – M. Eschbach**, sugerującym **wspólne autorstwo Francuza i Niemca**. W ten sposób **chciał pokazać, że idea olimpijska może zbliżyć do siebie nawet zwaśnione narody**.

Zmierzch Olimpijskich Konkursów Sztuki i Literatury

Dwie wojny światowe oraz polityka, w której zaczęto wykorzystywać sport do celów propagandowych, nie sprzyjały tej idei. Konkurs odbył się po raz ostatni podczas Igrzysk XIV Olimpiady w Londynie (1948).

Władze Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego doszły do wniosku, że artyści są profesjonalistami i nie powinni rywalizować ze sportowcami amatorami.

Polskie zmagania

Od 1928 r. Polski Komitet Olimpijski organizował Krajowe Konkursy Sztuki, które poprzedzały igrzyska i jako jeden z nielicznych komitetów olimpijskich kontynuował tradycję tych konkursów do 1992 r.

Dodatkowo PKOl od 1969 r., co cztery lata, nagradza artystów Wawrzynem Olimpijskim za wybitne osiągnięcia w dziedzinie kultury i sztuki.

Polskie medale w Olimpijskich Konkursach Sztuki i Literatury

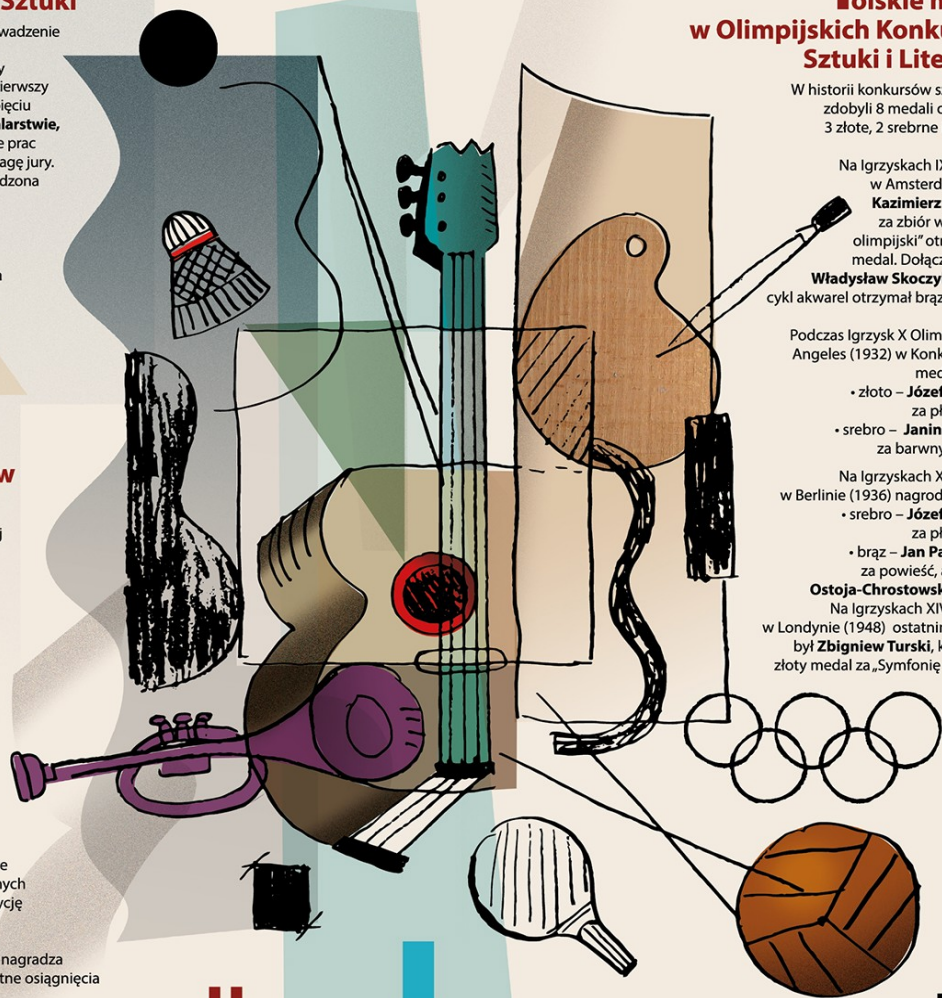
W historii konkursów sztuki Polacy zdobyli 8 medali olimpijskich: 3 złote, 2 srebrne i 3 brązowe.

Na Igrzyskach IX Olimpiady w Amsterdamie (1928) **Kazimierz Wierzyński** za zbiór wierszy „Laur olimpijski” otrzymał złoty medal. Dołączył do niego **Władysław Skoczylas**, który za cykl akwarel otrzymał brązowy medal.

Podczas Igrzysk X Olimpiady w Los Angeles (1932) w Konkursie Sztuki medale zdobyli:
• złoto – **Józef Klukowski** za płaskorzeźbę,
• srebro – **Janina Konarska** za barwny drzeworyt.

Na Igrzyskach XI Olimpiady w Berlinie (1936) nagrody otrzymali:
• srebro – **Józef Klukowski** za płaskorzeźbę,
• brąz – **Jan Parandowski** za powieść, a **Stanisław Ostoja-Chrostowski** za grafikę.

Na Igrzyskach XIV Olimpiady w Londynie (1948) ostatnim medalistą był **Zbigniew Turski**, który zdobył złoty medal za „Symfonię Olimpijską”.

Utalentowani polscy olimpijczycy

Wojciech Zabłocki

znakomity szermierz, medalista olimpijski (Melbourne 1956 i Rzym 1960 / srebro - szabla drużynowo - Tokio 1964 / brąz - szabla drużynowo), zapalony architekt i pisarz. Zaprojektował m.in. Ośrodek Przygotowań Olimpijskich w Warszawie czy Centrum Igrzysk Śródziemnomorskich w Latakii.

Bronisław Czech

doskonały polski narciarz okresu międzywojennego, znakomity taternik, ratownik górski i członek TOPR.

Jego pasją było malowanie obrazów na szkle, w których oddawał urok tatrzańskiej przyrody. Oprócz tego grał na pianinie i rzeźbił.

W czasie wojny został kurierem do Węgier. Aresztowany przez gestapo, był więziony w Tarnowie i Oświęcimiu. W zamian za szkolenie niemieckich narciarzy miał otrzymać wolność. Odmówił! Po czterech latach zmarł z wycieńczenia.

Jerzy Skolimowski

sportem zainteresował się dopiero na studiach (ukończył wydział architektury) PW i został sternikiem wioślarskim. W czwórcze ze sternikiem zdobył złoty i srebrny medal na igrzyskach w Los Angeles (1932).

Po studiach miał własną praktykę architektoniczną. To on zaprojektował wystrój wnętrza transatlantyku MS „Pilsudski”, był współautorem cmentarza na Monte Cassino, projektował wnętrza pałaców arabskich szejków. Zajmował się również grafiką użytkową, w tym plakatami sportowymi.

Halina Konopacka

w rzucie dyskiem zdobyła pierwszy złoty medal olimpijski dla Polski na Igrzyskach IX Olimpiady w Amsterdamie (1928).

Była również utalentowaną poetką i malarką. Swoje wiersze publikowała m.in. w „Wiadomościach”, „Świecie”, i „Skamandrze”. Wydała zbiór wierszy „Którego dnia”. Po przeprowadzce na Florydę rozwinęła swój kunszt malarski. Malowała przede wszystkim kwiaty, pejzaże i martwą naturę.

Andrzej Bachleda-Curus junior

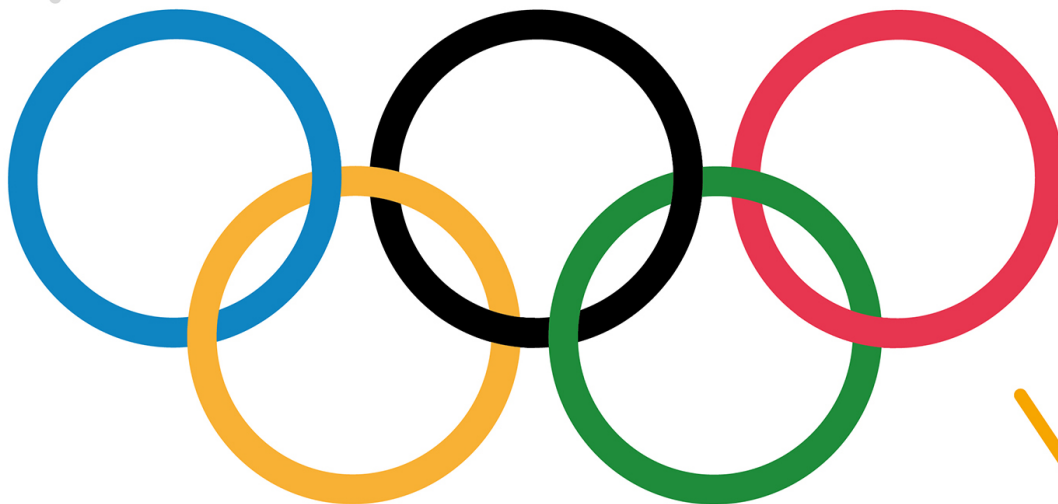
2-krotny olimpijczyk i 3-krotny mistrz polski w narciarstwie alpejskim, jest malarzem i muzykiem.

SYMBOLE OLIMPIJSKIE

Symbole olimpijskie przekazują informację, są myślą przewodnią oraz wyrazem artystycznej części igrzysk. Wprowadzenie ich znacznie wzbogaciło oprawę igrzysk oraz przyczyniło się do promowania idei olimpijskiej. Pierwszymi oficjalnymi symbolami olimpijskimi są koła olimpijskie i flaga olimpijska. Ich twórcą był inicjator nowożytnych igrzysk olimpijskich Pierre de Coubertin.

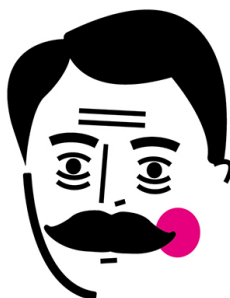
Koła olimpijskie

Pięć splecionych ze sobą kół na białym tle to jeden z najbardziej rozpoznawalnych symboli na świecie. Po raz pierwszy Coubertin naszkicował go w 1912 r. Symbolizują pokój, braterstwo i universalizm olimpijski.

Hymn olimpijski

Podczas otwarcia Igrzysk I Olimpiady w Atenach (1896) zabrzmiał, zgodnie z protokołem i życzeniem Pierre'a de Coubertin, „Hymn olimpijski”. Twórcą muzyki był grecki kompozytor o światowej sławie – Spyros Samaras. Słowa napisał ceniony grecki poeta – **Kostis Palamas**. W 1958 r. **utwór Samarasa zatwierdzono jako oficjalny „Hymn olimpijski”**, a partyturę zdeponowano w siedzibie MKOl.

Emblematy i logo olimpijskie

Są integralną częścią wizualizacji igrzysk olimpijskich, łącząc historię, kulturę i sztukę miasta gospodarza igrzysk. Po raz pierwszy emblemat pojawił się na **Igrzyskach VII Olimpiady w Paryżu (1924)**. Składał się z herbu Paryża, żaglowca płynącego po Sekwanie i napisu. **Dopiero logo Igrzysk X Olimpiady w Los Angeles (1932) zawierało koła olimpijskie**. Emblematy olimpijskie wykorzystywane są na plakatach, maskotkach, biletach wstępu, znaczkach pocztowych i materiałach reklamowych.

Piktogramy olimpijskie

Piktogramy to obrazy graficzne, które swym rodowodem sięgają czasów prehistorycznych. Niemiecki grafik **Otto „Otl” Aicher** na Igrzyska XX Olimpiady w Monachium (1972) zaproponował proste, modernistyczne sylwetki zawodników ze sportowym ekwipunkiem, które okazały się przełomowymi znakami graficznymi igrzysk. Od tej pory graficy, tworząc własne wzory piktogramów olimpijskich, stosują tzw. **alfabet Aichera**.

Maskotka olimpijska

Czarny terier szkocki **Smoky**, który przywędrował do wioski olimpijskiej w Los Angeles (1932), **stał się pierwszą nieoficjalną maskotką igrzysk olimpijskich**. Oficjalne maskotki olimpijskie zostały wprowadzone na **Igrzyskach XX Olimpiady w Monachium (1972)**. **Na pierwszą oficjalną maskotkę olimpijską wybrano jamnika o imieniu Waldi**. Od tamtej pory maskotki olimpijskie towarzyszą igrzyskom letnim i zimowym i mają przynieść pomyślność, szczęście i sukces.

Flaga olimpijska

Według Karty Olimpijskiej flaga olimpijska symbolizuje **unię pięciu kontynentów oraz spotkanie sportowców z całego świata na igrzyskach olimpijskich**. Flaga olimpijska po raz pierwszy powiewała na stadionie podczas Igrzysk VII Olimpiady w Antwerpii w 1920 r.

Ceremonia olimpijska

Oprawę rozpoczęcia i zakończenia igrzysk olimpijskich opracował Pierre de Coubertin. Ceremoniał ten był wielokrotnie modyfikowany i wzbogacany przez organizatorów kolejnych igrzysk. Obecnie przepisy generalne igrzysk olimpijskich są niezwykle drobiazgowo opracowane i przestrzegane. Tylko jeden punkt ceremonii – część artystyczna, może być realizowany według inwencji i wizji gospodarza igrzysk.

POLSCY MEDALIŚCI

/cz. 1/

Tylko moc ciała i ducha wyznacza granice zwycięstwa

/ Pierre de Coubertin, 1912 /

Irenissima

/7 medali: /3/2/2/

Lista osiągnięć lekkoatletki wszech czasów **Ireny Szewińskiej** jest imponująca: wielokrotna rekordzistka Polski, Europy i świata, 7-krotna medalistka olimpijska. Niewiele brakowało, żeby nie zaistniała w sporcie – jedną z jej pasji było aktorstwo. Kariera sportowa Pani Ireny to było wiele wyrzeczeń i trudnych chwil, jednak dzięki systematycznej pracy osiągnęła tak niebywale sukcesy. Wiceprezes PKOl (1988–2018), członek MKOl (1998–2018).

- Tokio 1964 / złoto • sztafeta 4 x 100 m / srebro • 200 m / srebro • skok w dal /
- Meksyk 1968 / złoto • 200 m / brąz • 100 m /
- Monachium 1972 / brąz • 200 m /
- Montreal 1976 / złoto • 400 m /

Kobieta ambitna

/5 medali: /2/1/2/

Droga **Justyny Kowalczyk** na narciarski szczyt była trudna, ponieważ dość późno rozpoczęła treningi narciarskie i musiała nadrabiać zaległości w technice. Od dziecka wyróżniająca się uporem i ambicją zawodniczka stała się profesjonalistką, która swoim przykładem wskazuje drogę do mistrzostwa kolejnym olimpijczykom.

- Turyn 2006 / brąz • 30 km styl dowolny /
- Vancouver 2010 / złoto • 30 km styl klasyczny / srebro • sprint styl klasyczny / brąz • 15 km bieg łączony /
- Soczi 2014 / złoto • 10 km styl klasyczny /

O rzeź z Wisły

/4 medale: /-/3/1/

Wielkość **Adama Małysza** przejawia się tym, że on sam tej wielkości nigdy nie okazuje. Ten niezwykle skromny, fenomenalny skoczek narciarski wniósł do sportu naturalność i uśmiech. Za sprawą jego sukcesów skoki narciarskie stały się jednym z najpopularniejszych i najchętniej oglądanych sportów w Polsce.

- Salt Lake City 2002 / brąz • skocznia normalna / srebro • skocznia duża /
- Vancouver 2010 / srebro • skocznia normalna i skocznia duża /

Złote dziecko

/4 medale: /2/1/1/

Kiedy **Witold Woyda** rozpoczął karierę sportową, wszystko wskazywało na to, że zostanie najlepszym florecistą w historii polskiej szermierki. Wyjątkowo zdolny, ale i ambitny, uparcie dążył do celu, którym było zdobycie złotego medalu olimpijskiego. Udało mu się tego dokonać w wieku 33 lat, u schyłku jego długiej i pięknej przygody ze sportem.

- Tokio 1964 / srebro • drużynowo /
- Meksyk 1968 / brąz • drużynowo /
- Montreal 1972 / złoto • indywidualnie i drużynowo /

Oti

/3 medale: /1/2/-/

Pływanie wymaga wielkiego wysiłku i pokochania bólu wszystkich mięśni. Nawet mając wielki talent, wspaniałe warunki fizyczne i znakomitą wydolność, jak **Otylia Jędrzejczak**, bez tytanicznej pracy niczego się nie osiągnie. Oti, specjalizująca się w stylu motylkowym, trenowała 8 godzin dziennie przez 25 lat, radością z pływania zarabiając kibiców. Została pierwszą polską złotą medalistką w pływaniu, jest wielokrotną medalistką i rekordzistką Polski, Europy i świata oraz zdobywczynią Orderu Uśmiechu – jedynego międzynarodowego odznaczenia przyznawanego dorosłym przez dzieci.

- Ateny 2004 / złoto • 200 m motylkiem / srebro • 100 m motylkiem i 400 m stylem dowolnym /

Krok po kroku

/4 medale: /4/-/-/

Chociaż jego sukcesy poprzedziła seria niepowodzeń, **Robert Korzeniowski** 4-krotnie stał na najwyższym stopniu podium olimpijskiego. Jako dziecko przeszedł poważną chorobę reumatyczną, w dorosłym życiu zmagając się z astmą. Jego karierze towarzyszyły także dyskwalifikacje za nieprawidłową technikę chodu. Upór i determinacja sprawiły, że kontynuował treningi, aż stał się niepokonany na trasie chodu.

- Atlanta 1996 / złoto • 50 km /
- Sydney 2000 / złoto • 20 km i 50 km /
- Ateny 2004 / złoto • 50 km /

Siła spokoju

/3 medale: /2/-/1/

W strzelectwie bardziej od siły mięśni liczy się opanowanie i umiejętność walki ze stresem. Tych cech nie brakowało filigranowej **Renacie Mauer-Róžańskiej**, która z precyzją snajpera strzelała z karabinu pneumatycznego i sportowego do tarczy przypominającej wielkością łebek od szpilki. Dzięki jej sukcesom strzelectwo mające w Polsce piękną tradycję znów stało się popularne.

- Atlanta 1996 / złoto • karabin pneumatyczny / brąz • karabin sportowy trzy postawy /
- Sydney 2000 / złoto • karabin sportowy trzy postawy /

Raz na cztery lata tysiące sportowców z całego świata stają na olimpijskim starcie, aby od jak najlepszej strony zaprezentować się kibicom w walce z samym sobą i rywalami. Stawka jest wysoka – medal olimpijski, który jest spełnieniem marzeń każdego zawodnika. Jaką wytrwałością w dążeniu do mistrzostwa, pokonywaniu słabości i przeciwności muszą odznaczać się ci, którzy sięgają po olimpijski krążek po raz kolejny?

